

Over verwachting gesproken

Pieter Wisse, Information Dynamics

Tegenover J. Wijkstra, auteur van het artikel [Weeffout in innovatiebeleid](#) (in: **AutomatiseringGids**, 24 oktober 2013, pp. 21-23)¹, beweerde Novay-directeur H.J. van der Lugt:

Van de onderdelen [die je van een methode verwacht] kent Metapattern, voor zover ons bekend, slechts een beperkt aantal, zo weinig, dat het zich niet als methode kwalificeert.

Tja, dan heb ik ook wel een verwachting. Als Van der Lugt zo'n uitspraak doet èn Novay (voorheen: Telematica Instituut) wil laten doorgaan voor een kennisinstelling, mag ik juist daar literatuur over Metapatroon (Engels: Metapattern) voldoende "bekend" veronderstellen.

Zelfs iederéén mag, nee, moet dat verwachten! Al is het maar, omdat Novay eerder in nota bene betaalde opdracht een evaluatie van Metapatroon verrichtte (zie ook verderop). Verder misstaat professionele belangstelling volgens een open houding een kennisinstelling niet, zou ik zeggen.

Nu beschik ik over afschrift van een rapportje waarin een medewerker van de Belastingdienst o.a. verslag doet van een gesprek dat hij over Metapatroon voerde met de meest betrokken medewerker van Novay:

Het boek 'Metapattern' is voor Paul [Oude Luttighuis van Novay] altijd buiten beeld gebleven. Merkwaardig, nietwaar?! Talloze malen heb ik bij Oude Luttighuis erop aangedrongen minstens mijn boek **Metapattern: context and time in information models** (Addison-Wesley, 2001) te bestuderen.

Weet genoemde Novay-medewerker dan zelfs helemaal niets van Metapatroon? De Belastingdienstmedewerker citeert Oude Luttighuis verder, dat

[d]e basis van diens kennis van Metapatroon werd gelegd door samenwerking met P. Wisse. Klopt, er was "samenwerking," met slechts als onderdeel, maar daardoor wèl gedocumenteerd, een uitgebreide emailcorrespondentie. Mijn aandeel heb ik later verzameld en gepubliceerd.

Wie de moeite neemt om de méér dan honderd A4-pagina's van [Hallo Paul](#) (maart 2013) zelfs maar vluchtig te raadplegen, kan onmogelijk mijn groeiende ergernis ontgaan over de hardnekkige weigering van Oude Luttighuis om literatuur over Metapatroon (waarnaar ik hem uiteraard bleef verwijzen) te bestuderen. De Belastingdienstmedewerker in kwestie laat Oude Luttighuis bevestigen zich tijdens bedoelde "samenwerking" consequent te hebben gedragen op een manier tegenovergesteld aan wat van een medewerker van een kennisinstelling ... verwacht moet worden.

Het boek **Metapattern: context and time in information models** is heus niet zomaar door Addison-Wesley uitgegeven. In dit verband nog veel belangrijker, Addison-Wesley is niet

¹ Met dank aan **AutomatiseringGids** voor afschrift èn toestemming om het artikel ook langs deze weg toegankelijk te maken.

zomaar een uitgeverij. Aan publicatie ging een strenge beoordeling van de gepresenteerde modelleermethode/-taal vooraf door meerdere gereputeerde (Amerikaanse) deskundigen op het gebied van conceptueel modelleren.

Vervolgens schreef ik een academisch proefschrift over de kennistheoretische grondslagen van Metapatroon: **Semiosis & Sign Exchange: a design for a subjective situationism, including conceptual grounds of business information modeling** (Information Dynamics, 2002). Zou zowel promotor Rik Maes, als de complete promotiecommissie soms nergens naar gekeken hebben? O.a. aan het PrimaVera-onderzoekprogramma in informatiemanagement van de Universiteit van Amsterdam droeg ik als research fellow vele working papers over Metapatroon bij.

Volgens mij heb ik duidelijk genoeg gemaakt, dat Van der Lugt ten onrechte Metapatroon de kwalificatie methode ontzegt. Ik neem maar aan, dat hij zijn medewerker dekt die zich niet op de hoogste stelde van relevante literatuur.

Nog meer verwachtingen? Indien Novay gerechtvaardigde kritiek en/of behartigenswaardige verbeteringsuggesties meende te hebben, had Novay juist mij resp. mijn bedrijf Information Dynamics als, zeg maar, ontwerper van de modelleermethode/-taal Metapatroon (Engels: Metapattern) erover moeten inlichten.

Dat is echter nooit gebeurd, zelfs evenmin toen ik er later uitdrukkelijk èn bij herhaling naar vroeg. Wat Van der Lugt blijft proberen te verheimelijken, overigens nogal opzichtig, is dat Novay cs onder de noemer van Essence domweg Metapatroon nabootst. Kortom, Novay doet slechts alsof er destijds methodische kritiek was.²

Als zgn kennisinstelling zit Novay hoe dan ook fout. Ook als de suggestie van kritiek niet vals zou zijn, maakt Novay inbreuk op integriteit. Dat gebeurt in dat geval door de kritiek niet te delen.

Je moet het toch maar durven, te weten om zònder het “werk” te kennen botweg te verkondigen dat

Wisses werk ook moeilijk toegankelijk voor derden [is].

Als Van der Lugt tevens zegt, zoals door Wijkstra verder opgetekend, dat

[v]oor zover wij weten [...] Metapattern geen gedocumenteerde semantiek van de modelleertaal [heeft,] is de voor hem meest gunstige interpretatie dat ‘zij’ blijkbaar niet alleen een afwijkende opvatting over “methode,” maar ook over “semantiek” huldigen. Oh ja, en over documentatie.

² Volgens “de pragma-dialectische benadering [zijn] drogredenen [...] overtredingen van een communicatieve gedragscode voor het op redelijke wijze oplossen van meningsverschillen,” aldus R. Grootendorst in zijn bijdrage aan de bundel **Het redelijke debat** (Waterland van Wezel, samenstellers H. Kloosterhuis en H.J. Plug, 1993, pp. 41-57). Als drogredenen gelden (p. 43) “zoal [...] h]et persoonlijk aanvallen van de opponent, het ontduiken van de bewijslast voor het eigen standpunt, het vertekenen van het standpunt van de opponent, het bespelen van emoties van het publiek en het handig manipuleren met taal[.]” Novay en andere (ex-) deelnemers van Essence laten geen register onbenut. Zo uit Novay zich bereid tot “een open gesprek,” waarbij met “open” echter de vóórwaarde bedoeld blijkt dat Information Dynamics de klacht over plagiaat moet intrekken. Terwijl Novay zo’n klacht niet vindt passen in professionele omgangsvormen, geldt dat volgens Information Dynamics juist voor plagiaat zèlf. Die klacht blijft dus stáán zolang Novay cs plagieert enzovoort, punt. De klacht weerleggen kan natuurlijk ook, indien Information Dynamics zich onverhoopt vergist, maar verzoeken om afdoende verklaring c.q. verantwoording hebben tot dusver van àlle (ex-)deelnemers van Essence slechts ... drogredenen opgeleverd. Er is m.i. ook geen “meningsverschil” aan de orde, maar inbreuk op integriteit tot en met overtreding van de wet.

Ik houd het erop, dat hij een rookgordijn optrekt in een poging het bedrog onder de noemer van consortium(project) Essence te verhullen. Nogal opzichtig, lijkt mij. Wie het zwartboek (deel 1) wil inzien dat ik bijhield over Essence, kan terecht bij [Hoofd op hol](#).

Dat Essence is een initiatief van Novay en Forum Standaardisatie.³ Ter verkrijging van (verdere, financiële) staatssteun is fase 1 opgenomen in het TNO-Cofinancieringsprogramma. Van TNO kreeg Wijkstra te horen

dat Wisses oeuvre door de beoordelingscommissie wel degelijk bij de beoordeling van het projectvoorstel Essence is betrokken.

Zo bekend TNO feitelijk kwade opzet.⁴

En wat te denken van de volgende bewering door Van der Lugt?

[O]p vragen over de andere onderdelen (met name de precieze semantiek van Metapattern) heeft Wisse altijd ontwijkend gereageerd.

Ook dit laat zich eenvoudig logenstraffen. Ik ga maar niet te diep in op wat Van der Lugt blijkbaar over onderlinge verhoudingen veronderstelt. Dat is zijn recht op antwoorden resp. de plicht van Information Dynamics om vragen van Novay te beantwoorden. Hoezo? En geeft het uitblijven van antwoorden wie dan ook het recht op nabootsing? Kom nou toch! Maar voorlichting is dus zelfs allesbehalve uitgebleven. Ik noemde hierboven reeds mijn gepubliceerde aandeel aan emailcorrespondentie met Novay-medewerker Oude Luttighuis. Het allergrootste gedeelte is gewijd aan mijn antwoorden, inderdaad, “op vragen over [...] met name de precieze semantiek van Metapattern” en wat ik hem ongevraagd nog veel méér allemaal aanvankelijk zéér graag over Metapatroon als modelleermethode/-taal toelichtte. In dit verband vind ik het woord “semantiek” trouwens ongelukkig gekozen; daarop kom ik aan het eind terug. Wat ik behalve schriftelijk ook tijdens gesprekken uitvoerig toelichtte, was hoe-Metapatroon-in-elkaar-zit en hoe resp. wat er zoal conceptueel mee valt te modelleren. Nogmaals, alleen al aan correspondentie ruim honderd pagina’s met als het ware onbezoldigde privé les aan een Novay-medewerker. Wel beschouwd horen er de vele honderden pagina’s bij van de Metapatroon-literatuur waarnaar ik bij herhaling verwees.

³ Ik vermeld enkele verdere feiten. 1. Bureau Forum Standaardisatie (BFS) verstrekke in 2007 en 2008 enkele opdrachten aan Information Dynamics voor modelleercasussen met Metapatroon, de door Information Dynamics (!) ontwikkelde methode/taal voor conceptueel modelleren op stelselschaal. BFS is een afdeling van Logius (destijds: GBO.Overheid). Omdat Information Dynamics geen zgn mantelpartij is, was GBO.Overheid verplicht [specifiekverklaringen](#) op te stellen. Daarin erkent GBO.Overheid o.a. het auteursrecht van Information Dynamics resp. Pieter Wisse op Metapatroon. 2. In opdracht van BFS verrichtte Novay in 2009 een evaluatie van de modelleermethode/-taal Metapatroon. Daaraan heeft Information Dynamics graag meegewerkt en Novay intensief voorgelicht over Metapatroon, van methodische structuur tot en met vuistregels voor stelselmatig modelleren. 3. In het (subsidie)vóórstel voor – fase 1 van – Essence claimt penvoerder Novay “de uniciteit van het gedachtengoed van Essence [...] voor het breed toepasbaar maken [waarvan] nog veel pionierswerk nodis [is].” Essence verheimelijkt dat Metapatroon een allang bestaande modelleermethode/-taal is. 4. Als resultaat van – fase 1 – presenteert Essence een modelleertaal, de zgn Essence-taal, die tot en met schematechniek géén verschil van enig belang vertoont met Metapatroon. Voor bewijsvoering ad 4. zie verderop voetnoot 7 met enkele literatuurverwijzingen.

⁴ TNO vermeldt over het [Cofinancieringsprogramma](#) o.a.:

Het gaat daarbij om pre-competitief en pre-concurrentieel onderzoek; dat wil zeggen de vroegtijdige ontwikkeling van nieuwe kennis, die niet altijd al direct in producten of diensten kan worden toegepast. Vóór Essence bestond Metapatroon reeds uitgewerkt en al, zelfs geëvalueerd en al door nota bene Novay, dus “nieuwe kennis” klopt niet. En Information Dynamics is een bedrijf dat zakelijk diensten en producten met Metapatroon aanbiedt, dus “pre-competitief en pre-concurrentieel” klopt evenmin, om over “onderzoek” nog maar te zwijgen.

Als Van der Lugt dat “ontwijkend” gedrag van mijn kant acht, weet hij totaal niet waarover hij het heeft, of probeert hij opzettelijk een valse indruk te wekken. En een valse indruk wekken omdat je het niet weet, past natuurlijk niemand, maar een kennisinstelling al helemaal niet.

Ik staakte voorlichting aan het adres van Oude Luttighuis, toen het mij begon te dagen dat hij Metapatroon plagieerde en er ondanks mijn hevige tegenwerpingen (zie [Hallo Paul](#)) mee dóórging. Maar dat kan Van der Lugt als zijn directeur mij niet serieus verwijten. Integendeel verwacht ik, nee, moet ik zelfs erop kunnen rekenen, dat hij in zijn positie allereerst inbreuk op wetenschappelijke integriteit bestrijdt. Daarvan geeft hij echter helaas ook nu weer tegenover Wijkstra geen enkel blijk.

Ik geef aan de term plagiaat de betekenis volgens **Van Dale** (1984):

1. letterdieverij; het overnemen van stukken, gedachten, redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk; - bij uitbr[eyding] in toepassing op diefstal van allerlei andere geestelijke eigendom; - 2. een van anderen overgenomen deel van een geschrift enz.

Over zowel Metapatroon als Essence-taal beweert Novay elders volkomen terecht dat ze allebei één primaire taalconstructie tellen, te weten contextuele verbijzondering.⁵ Wat Novay namens Essence vervolgens ten onrechte tracht te suggereren, is dat het om van elkaar afwijkende taalconstructies zou gaan.⁶ Het betreft overduidelijk één en dezelfde constructie!⁷

De desbetreffende taalconstructie vormt de oorspronkelijkheid e.d. van Metapatroon als methode annex taal voor conceptueel modelleren.

Gelet op de voorkennis van Metapatroon die meerdere deelnemers aan consortium c.q. project Essence waaronder Novay hadden, is nabootsing van de taalconstructie opzettelijk en pleegt Essence dus plagiaat. Omdat inderdaad die ene constructie kenmerkend is voor Metapatroon, plagieert Essence met zijn deelnemers aldus in één moeite door Metapatroon als modelleermethode/-taal zelfs helemaal.⁸

⁵ Over Metapatroon doet Novay zo'n bewering o.a. op p. 37 van [Semantiek op stelselschaal](#) (Forum Standaardisatie, 19 juni 2009) in bijlage C getiteld **Contextuele verbijzondering: inspiratie door Metapattern** (door P. Oude Luttighuis als medewerker van Novay in opdracht van Forum Standaardisatie opgesteld als verslag van evaluatie van Metapatroon) en op p. 10 van **Met zoveel woorden** (7 december 2009, eveneens in opdracht van Forum Standaardisatie). Over de Essence-taal staat een dergelijke bewering op p. 7 van **Essence taaldefinitie en denkwijze** (Essence, 31 mei 2011).

⁶ Die valse suggestie wekt Novay namens Essence met een rapport dd. 17 januari 2012 dat Ventoux Advocaten in opdracht van Novay schreef (openbaar gemaakt na Wob-verzoek van Information Dynamics). (Ook) daar staat methodisch nergens verklaard waaruit de vermeende afstand van de zgn Essence-taal ten opzichte van Metapatroon werkelijk bestaat; zie [Open bedankbrief aan Ventoux Advocaten](#) (september 2012).

⁷ Voor analyse, zie o.a. [Zoek de verschillen!](#) (Information Dynamics, januari 2012) en [Get into the rhythm of Metapattern](#) (Information Dynamics, oktober 2013). Nabootsing bevestigd (“it does appear to me that Essence is nothing more than Metapattern with a different name.”) door de medewerker van RAND Institute die in 2010 in opdracht van Forum Standaardisatie eveneens een evaluatie van Metapatroon verrichtte.

⁸ Novay wil “derden” zich laten oriënteren op Metapatroons notatie zoals (nog) benut in het o.a. boek **Metapattern** om op verschil met de notatie van de Essence-taal te wijzen. Dat zou de conclusie moeten rechtvaardigen dat de gehele modelleermethode/-taal beduidend anders is.

Maar Information Dynamics heeft de notatie van Metapatroon in 2002 deels aangepast. Het is uiteraard Metapatroon geweest volgens die alweer sinds jaren door Information Dynamics aanbevolen notatie dat Novay in 2009 evalueerde met intensieve medewerking door ... Information Dynamics! Daarover laat het gehele rapport **Semantiek op stelselschaal** geen twijfel bestaan. Er is dus zelfs van enig notationeel verschil géén sprake. Want het is vervolgens tot en met die notatie dat Metapatroon als Essence-taal door Novay cs nagebootst is. Ofwel, ook met valse suggesties omtrent notatie proberen Novay, TNO enz. het plagiaat van

Van der Lugt zit er stellig mee dat ik deelnemers aan Essence waaronder Novay ter verantwoording roep. Dat snap ik ook wel. Niemand wil graag beschuldigd worden van subsidiefraude en plagiaat. Maar als dat bedrog daadwerkelijk is gepleegd, en voortduurt?

Tot dusver ... ontwijken juist hij en vertegenwoordigers van andere Essence-deelnemers antwoord op pertinente vragen. Ook Wijkstra krijgt weer berekenende vaagheden te horen.

Wanneer de klachten hout snijden, kunnen we moeilijk iets anders ... verwachten uit de mond van de 'kennelijke' bedriegers. Maar Van der Lugt moet op zijn beurt verwachten, dat ik zijn beweringen prompt ontmasker als evident vals. Help, aub! Vergeet niet dat ook ùw belastinggeld daar via Essence verkeerd terecht kwam.

Met zoveel woorden geeft Van der Lugt toe dat Novay onbekwaam is. Voor een kennisinstelling komt dat niet bepaald geloof-, laat staan aanbevelenswaardig over. Waarom kiest hij desondanks voor dergelijke uitspraken? Hij vindt vertoon van onvermogen 'kennelijk' minder erg dan om te bekennen dat Novay bedrog pleegt. Zou hij niet eens beseffen dat hij met zijn uitspraken Novay als kennisinstelling diskwalificeert?

De slotzin van Van der Lugt die Wijkstra weergeeft luidt:

Zelfs van het kernidee [van Metapattern] zijn wij nog niet zeker of het hetzelfde is als Wisse bedoeld heeft. Deze uiting van onbegrip van Metapatroon valt onmogelijk te rijmen met Van der Lugts bewering dat hij het allang beter weet. Hij veronderstelt immers óók dat "Metapattern [...] zich niet als methode kwalificeert."

Laat ik het eens met een fiets vergelijken. Ik bezit een exemplaar. Hoewel mijn fiets op slot stond, is 'ie gestolen. Dat toon ik aan door typische kenmerken te noemen.

De dief blijft pontificaal beweren dat het zijn fiets is en biedt 'm publiekelijk te koop aan. Ik spreek de dief erop aan. Hij weigert de fiets terug te geven. Hoe luidt zijn 'argument'? Dat hij niet kan fietsen!

Kennelijk beseft de dief niet, dat hij aldus zijn motief verheldert. Het is hem slechts te doen om het geld dat hij kan verdienen met verkoop van de gestolen waar.

Op vergelijkbare manier, zo veronderstel ik, is o.a. Novay als oprichter resp. exploitant van consortium(project) Essence helemaal niet geïnteresseerd in, zeg maar, de betekenis van Metapatroon voor stelselmatig conceptueel modelleren. Klopt, dat begrijpen de mensen van Novay niet. Als oplichter gaat de belangstelling niet verder dan Metapatroon als middel voor subsidiezwendel.

Kortom, Van der Lugts uiting van begripstwijfel klopt. Maar daarmee geeft hij toe, afgezien van een brevet van materieel onvermogen, dat Novay het al veel eerder herhaaldelijk, zachtjes uitgedrukt, niet zo nauw nam met integriteit, wetenschappelijk, zakelijk of anderszins.

Metapatroon te verhullen.

Wat telt is de primaire taalconstructie van Metapatroon. Dè constructie van zgn contextuele verbijzondering à la Metapatroon kan met allerlei notaties uitgedrukt worden. Dat zijn aldus notationele equivalenten, zie bijvoorbeeld [Get into the rhythm of Metapattern](#) (figuur 5 resp. voetnoot 12). Ook al zou wie dan ook voor een notationele variant opteren, zolang er dezelfde primaire taalconstructie mee uitgedrukt wordt blijft er als taal vanzelfsprekend sprake van Metapatroon, punt. Als juist TNO en Novay dat niet beseffen, zijn het geen ... kennisinstellingen. Natuurlijk beseffen zij dat wel degelijk. Dus ...

Zo heeft Novay in opdracht van Bureau Forum Standaardisatie (BFS) in 2009 een evaluatie van Metapatroon opgesteld. Die luidde uitgesproken positief, zelfs lovend.⁹ Bij die gelegenheid was van zelfs maar de minste twijfel bij Novay géén sprake.

Van een organisatie die zich kwalificeert als kennisinstelling, moeten de opdrachtgever in het bijzonder en het publiek in het algemeen ... verwachten dat zij haar twijfel mededeelt. Nogmaals, dat is met die (eerste) evaluatie niet gebeurd.

Volgens mij komt Van der Lugt er nu als uitvlucht mee. Dat is overigens niet reuze handig, want als hij 'm niet intrekt kan bijvoorbeeld Bureau Forum Standaardisatie zomaar met een schadeclaim komen.

Nauw verwant is een verdere opdracht van Bureau Forum Standaardisatie aan Novay. In de offerteaanvraag van BFS stond expliciet de eis vermeld dat de opdrachtnemer over kennis van Metapatroon moest beschikken. Van mijn aanbod om kandidaat-opdrachtnemers op hun kennis van Metapatroon te toetsen maakte BFS helaas geen gebruik. Ik vermoed sterk dat Novay zich in zijn offerte vooral op relevante kennis beriep (eerder, intensief begeleid door Information Dynamics, als onafhankelijk geachte beoordelaar van Metapatroon verkregen) en toen dus evenmin gewag heeft gemaakt van twijfel over "het kernidee [van Metapattern]," of heeft vermeld dat "Metapattern geen gedocumenteerde semantiek van de modelleertaal [heeft]" enzovoort.

De selectieve lenigheid als het om het etaleren van kennis c.q. onkunde gaat, toonde Novay wederom bij nòg weer een opdracht van BFS. Onderdeel vormde Novay's (tweede) evaluatie van Metapatroon, opgesteld in 2012. Plotseling was Novay vergaand "onbekend" met Metapatroon, zie [Ontspoorde evaluatie](#). Ik merk op, dat BFS een tijdige waarschuwing van Information Dynamics ([Ook open kaart, open brief aan Bureau Forum Standaardisatie](#)) afwees en tot dusver rectificatie weigert.

Enfin, als weerlegging van de plagiaatklacht zijn dergelijke beweringen van Van der Lugt volstrekt irrelevant. Uit de hierboven overgenomen betekenisomschrijving in **Van Dale** blijkt nergens dat begrip van het origineel een criterium vormt.

Voor nabootsing telt de indruk die een derde krijgt. Wat Essence als Essence-taal presenteert kent tov. Metapatroon géén onderscheidend vermogen.¹⁰

Vergaand ònbegrip lijkt mij zelfs kenmerkend voor een plagiaris. Want meer moeite dan volgens hèm succes met zijn bedrog vergt, stopt de oplichter er nooit in. Anders beoefende hij wel een eerlijk vak. Met zijn beperkte (inhoudelijke) kennis spreekt een plagiaris annex fraudeur zichzelf echter onherroepelijk tegen.

Van der Lugt tracht zich door zijn onbegrip van Metapatroon te verschonen en veroorlooft zich tegelijkertijd de suggestie van principiële kritiek erop. Dat strookt domweg niet.

⁹ In zijn artikel haalt Wijkstra een passage uit bijlage C van het rapport **Semantiek op stelselschaal** aan, ter evaluatie van Metapatroon nota bene geschreven door de betrokken Novay-medewerker:

Naast principes, een taal, en patronen, kent Metapattern ook een werkende implementatie in software. Dat wil zeggen: gegeven een Metapattern-model kan een database worden gemaakt die het mogelijk maakt informatie over de concepten in dat model op te slaan en te bevragen.

We zullen hier niet ingaan op de details van deze implementatie. Wel is het belangrijk dat zij bestaat. Het is immers een belangrijke aanwijzing voor de praktische toepasbaarheid van de Metapattern-taal.

¹⁰ Nogmaals, kijkt u aub de literatuur na waarnaar in voetnoot 7 verwezen staat. Het betreft notities van slechts 4 en 6 pagina's, dus mag de lengte geen belemmering voor serieuze raadpleging vormen.

Voor alle duidelijkheid, ik probeer niet, herhaal, niet om kritiek op Metapatroon te verhinderen. Ik bestrijd ongefundeerde suggestie van kritiek.¹¹

Ondanks mijn herhaalde navraag weet inderdaad Novay noch TNO te specificeren wat er in modelleermethodisch opzicht aan Metapatroon zou schorten.

Vooral een zgn kennisinstelling die zo'n valse suggestie doet, beschaamt maatschappelijk vertrouwen. Let wel, daarmee hebben 'kennisinstellingen' Novay en TNO onder de noemer van Essence frauduleus vele honderdduizenden euro aan belastinggeld opgestreken, afkomstig van deelnemende overheidsorganisaties en uit overheidssubsidie. Van overheidskant is daardoor onrechtmatig staatssteun verleend.

Komt dat vaker voor? Die vraag stelt Wijkstra feitelijk met zijn artikel. De aanwijzingen rechtvaardigen grondig onderzoek dat verder reikt dan 'de zaak Essence.'

Als Van der Lugt meent dat Novay "het kernidee" resp. de primaire constructie van Metapatroon niet begrijpt, komt dat erop neer dat Novay tevens "nog niet zeker" is van de primaire constructie die 'zij' met veel bombarie als oorspronkelijk toeschrijven aan de zgn Essence-taal. Want in tegenstelling tot wat Novay doet voorkomen, is het precies dezelfde constructie! Opnieuw lijkt mij dat geen reclame voor een kennisinstelling.

Oh ja, eventuele modelleermethodische kritiek op Metapatroon geldt prompt eveneens voor de zgn Essence-taal. Er bestaat immers géén verschil van enig belang ertussen. Met zelfkritiek zie ik Van der Lugt echter niet gauw komen.

In zijn artikel voert Wijkstra tevens een woordvoerder van Logius op. Logius is een onderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken; op zijn beurt is Bureau Forum Standaardisatie een onderdeel van Logius. Volgens Michiel Groeneveld

was er geen documentatie [over Metapatroon] die op het niveau van gemiddelde informatiemodellereurs uitleg en aanpak bood.

Daarover ga ik hier niet twisten. Voor plagiaat doet het weer niet ter zake. De zoveelste "uitleg" van Metapatroon verandert uiteraard niet, dat het Metapatroon is en blijft dat uitleg krijgt. Betere uitleg, of juist slechtere, al dan niet afgestemd op "gemiddelde informatiemodellereurs," enzovoort, enzovoort, dat maakt allemaal niets uit. Zolang de methodische beginselen van de modeleertaal géén verschil van enig belang vertonen, ontbreekt zgn onderscheidend vermogen. De maker van het werk heeft en houdt het recht (Auteurswet, art. 25) om de naam te bepalen. Die naam luidt: Metapatroon (Engels: Metapattern).

¹¹ Het volgende citaat is ontleend aan **Gesprächspsychotherapie, Lehrbuch für die Praxis** (samenstellers J. Eckert, E-M. Biermann-Ratjen en D. Höger, Springer, 2006, p. 13). Lees Metapatroon voor client-centered:

Es führt nichts daran vorbei, sich nicht nur dem Klientenzentrierten Konzept, seinen Begriffen und Modellvorstellungen genauer zu widmen, sondern insbesondere auch seiner Entwicklung und den Zusammenhängen, aus denen heraus es entstanden ist. Wer diese Zusammenhänge kennt, hat verstanden, worum es geht. Kurz gesagt: Sprachliche Äußerungen, auch wissenschaftlicher Art, bedürfen der Interpretation. Und ihre Interpretation bedarf des Kontexts, in dem sie stehen.

Dit is zelfs extra toepasselijk, want laat Metapatroon nu nèt over contextuele verbijzondering gáán! Dat doet ernstig vermoeden dat Novay cs door het nalaten van grondige studie van Metapatroon zelfs extra mist "worum es geht."

Essence is opgezet als zgn pre-competitief consortium en heeft vijftien procent van het budget van fase 1 als innovatiesubsidie verkregen. Nabootsing van een allang bestaande modelleermethode/-taal is echter pre-competitief noch innovatief. 'We' zijn gewoon door Novay cs opgelicht.

Ik kom even terug op uitdrukkingen die Van der Lugt bezigt. Hij heeft het over "semantiek van de modelleertaal." Blijkbaar beschouwt hij "precieze semantiek" als één van "de onderdelen [die je van een methode verwacht.]"

Dat klinkt gewichtig, maar ik heb sterk de indruk dat hij in elk geval in relatie tot Metapatroon niet weet waarover hij zich ermee beklaagt. Mocht hij dat wel degelijk weten, dan sticht hij bewust verwarring.

Metapatroon is een modelleertaal die, over betekenis gesproken, bedoeld is om conceptuele modellen op te stellen. Met een recent modewoord in de informatiekunde aangeduid, helpt Metapatroon "semantiek" tot uitdrukking te brengen. Dit verklaart waarom voor een methode/taal voor conceptueel modelleren zorgvuldig, expliciet onderscheid moet gelden tussen enerzijds semantiek met de methode/taal (resulterende conceptuele modellen), anderzijds semantiek van de methode/taal.

Metapatroon is bedacht, opzettelijk dus, om a priori zo min mogelijk beperking op te leggen aan de "semantiek" die ermee valt te modelleren. Ofwel, Metapatroon mikt op oneindige, inclusief veranderlijke, betekenisvariëteit. Daaruit volgt nu eenmaal dat de methode/taal zelf zo 'vrij' mogelijk moet zijn van, zeg maar, semantische vooringenomenheid. Dergelijk besef herken ik niet bij Van der Lugt.

Hoe dan ook, netzo opzettelijk heeft Information Dynamics de semantiek (liever aub: structuur) van Metapatroon als modelleermethode/-taal, wat populair gezegd, minimalistisch gehouden. Ik typeer Metapatroon daarom als modelleertaal zonder eigenschappen, in navolging van de titel van de grote roman van Robert Musil, **Der Mann ohne Eigenschaften**.

Ik bedoel maar, het verwijt dat Van der Lugt maakt zou een groot compliment moeten zijn! Met zijn eerste evaluatie gaf Novay overigens blijk van zulke erkenning:¹²

Metapattern is dus een kale en abstracte taal; het kan maar één ding en dat is contextueel verbijzonderen. Kortom, "het kernidee [van Metapattern]" "is contextueel verbijzonderen." Sterker nog, het is het enige "idee" achter Metapatroon, want als "kale en abstracte taal [...] kan [Metapatroon inderdaad] maar één ding[.]"

De zgn Essence-taal "kan [ook] maar één ding." Maar omdat het precies hetzelfde "kan" als Metapatroon, heeft Essence de modelleertaal nagebootst. Daar verandert al dan niet gespeeld onbenul door o.a. Van der Lugt niets aan.

Wijkstra zelf verwacht dat het

zich [...] moeilijk [laat] vaststellen [...] in hoeverre Van der Lugt en Groeneveld [...] gelijk hebben. Dat valt dus mee. Hun beweringen zijn eenvoudig aantoonbaar als ver- en zelfs omdraaiingen, ontwijkingen e.d.

¹² **Semantiek op stelselschaal** (Forum Standaardisatie, 19 juni 2009), p. 37.

dankwoord (ook geplaatst als – eerste – reactie op het artikel op de AG-website):

Ik ben J. Wijkstra zéér erkentelijk voor zijn artikel [Weeffout in innovatiebeleid](#). Hij schetst algemener een uitvoeringspraktijk van innovatiebeleid waarin nodige en voldoende functiescheiding ontbreekt, met alle ruimte voor parasitair gedrag van dien.

Kennisinstellingen werpen zich op als intermediair voor onderzoek, maar blijken in elk geval met Essence louter eindstation van subsidiestroom. Dat bevordert innovatie niet, maar frustreert en remt zelfs. Daarin ziet het ministerie van Economische Zaken hopelijk aanleiding om zsm concrete maatregelen te treffen die evenwichtige verhoudingen borgen. Over financiële besparing gesproken, beter helemaal géén innovatiesubsidies dan op de huidige, averechtse manier.

Eerdere publicaties van Information Dynamics over ‘de zaak Essence:’

[Zoek de verschillen!](#) (januari 2012, Engelstalige versie: [In search of differences](#))

[Innovatieparasiet: pleidooi voor gastheerhygiëne](#) (april 2012)

[Oproep tot hervatting](#) (april 2012)

[Ook open kaart, open brief aan Bureau Forum Standaardisatie](#) (14 mei 2012)

[Enkele openstaande vragen over consortium Essence](#) (juni 2012)

[Van klacht tot erger](#) (juni 2012)

[Voor goed begrip](#) (juni 2012)

[Open bedankbrief aan Ventoux Advocaten](#) (september 2012)

[Up against a state of perversity](#) (oktober 2012)

[Vals congresspoor](#) (4 oktober 2012)

[Stop plagiaat van Metapatroon ofwel, wie het met rectificatie oneens is moet het zeggen](#) (oktober 2012)

[Visitekaartprofessor](#) (november 2012)

[Ontspoorde evaluatie](#) (december 2012)

[Epidemische oplichterij](#) (december 2012)

[Stankbetuiging](#) (december 2012)

[Hup minister, leve integriteit!](#)(december 2012).

[Beware of the plagiarist!](#) (februari 2013)

[Hallo Paul](#) (maart 2013).

[Hoofd op hol, zwartboek consortium E.](#) (april 2013)

In voorbereiding:

Met klachten over integriteit enzo moet je blijkbaar geen haast hebben, vervolg (deel 2) zwartboek consortium E.